

Gozdarski inštitut Slovenije
Slovenian Forestry Institute
Večna pot 2, 1000 Ljubljana, Slovenija
tel: +386 1 200-78-00, fax: +386 1 257 35 89

11. 3. 2014

GOZDARSKA KNJIŽNICA

GIS K E
657

12014000161

COBISS o

GIS BF - GOZD

Andrej Hafner, vodja delovne skupine »AS«
Ministrstvo za Kmetijstvo in okolje
Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana
as.mko@gov.si

Datum: 6.2.2014
Štev.: 315-2014

ZADEVA: PREDLOGI IN PRIPOMBE NA »PREDLOG ZAKONA O AGRARNIH SKUPNOSTI«

Spoštovani,

Gozdarski inštitut je v času priprave »Predloga zakona o agrarnih skupnosti« (ZAS) aktivno sodeloval na sestankih delovne skupine za pripravo zakona, na javnih razgrnitvah izhodišč ZAS ter pripravil ekspertizo »*Analiza stanja agrarnih skupnosti v Sloveniji na podlagi podatkov upravnih enot*«. Glede na potrebe MKO-ja smo tudi v vmesnem času posredovali nekatere dokumente (primeri zakonodaje v tujini, izpisi iz ZK...) in s tem podprli nastanek predloga ZAS.

Iz današnjih razmer je razvidno, da se pretekle, ne dovolj dobro premišljene ponovne ustanovitve AS ne bo dalo »spraviti« v obliko kot jo poznajo v nekaterih sosednjih državah ali obliko, ki so jo AS poznale nekoč, za katere predpostavljamo, da so ali bile v smislu gospodarjenja s premoženjem učinkovitejše. Ne samo pravni okvir ampak tudi članstvo, njihove, potrebe, podeželje, ter organizacija lokalne samouprave so se spremenile v zadnjih 50 letih urbanizacije in deagrarizacije prebivalstva v Sloveniji. Tako so AS po ZPVAS postavljene v isti prostor ampak v drugačne razmere. Razlika med agrarnimi skupnostmi, ki jim je do sedaj uspelo pridobiti premoženje in agrarnimi skupnostmi, ki jim tega ni uspelo znaša 1:3. Uspeh prejšnjega zakona katerega namen je bil popraviti krivice je bil torej tretjinski pri čemer pa so se kasneje pokazale še težave upravljanja z vrnjenim premoženjem. Glede na zahtevno pravno in vsebinsko problematiko menimo, da predstavljen predlog ZAS predstavlja kompromis med možnimi odkloni od SPZ in potrebami agrarnih skupnosti po takem pravnem okvirju, ki bi priznaval njihovo avtonomijo in dal možnost, da člani AS s svojim premoženjem gospodarijo učinkovito. Zato na tem mestu izrekamo pohvalo pravnikom, ki so sodelovali pri pripravi predloga ZAS.

Z namenom, da bi nov ta, že četrti zakon v zadnjih 100 letih uredil posledice prejšnjih politik do tega vprašanja ter predvidel čim optimalnejše rešitve v prilogi podajmo nekatere pripombe in komentarje.

Lep pozdrav !

član delovne skupine »AS«
Tine Premrl

Direktor Gozdarskega inštituta Slovenije
dr. Primož Simončič

PRIPOMBE NA PREDLOG »ZALONA O AGRARNIH SKUPNOSTIH«:

I SPLOŠNE DOLOČBE

2 člen

Ta člen definira agrarno skupnost kot tisto skupnost, ki je bila vzpostavljena na podlagi zakona. ZAS stremi k ugodnejšim pogojem upravljanja in razpolaganja s premoženjem kot jih za to določa SPZ oz. pravna praks. Naše mnenje je, da se glede na zastavljen cilj zakona omogoči registracijo tudi drugih solastniških ali skupno lastniških posesti. Zavedati se je potrebno zgodovinskega konteksta »razdelbe vkupnih zemljišč in uredbe dotičnih vkupnih pravic do porabe in uprave« in njihov vpliv na današnje stanje. S tem bi mogoče popravili kakšno izmed nedoslednosti iz »Agrarne reforme in kolonizacije« iz leta 1947 ter »Agrarne reforme« Avstrijskega cesarstva.

Primeri skupnosti:

- AS Lepena 707 ha (Krnska jezera), 43 solastnikov. Tej AS ni bilo nikoli odvzeto iz ZK-ja se vidi, da so tudi dedovanja potekala v času Jugoslavije. Register AS na UE Tolmin je ne vodi. Danes je tam aktivna planina dana v najem.
- Planina Zaprikraj (nad Drežnico), 224 ha, 32 članov, ni bilo nacionalizirano, ni v registru UE. Danes aktivna planina s pastirjem, pravili gospodarjenja in aktivnimi člani....
- Novokračine, primer ko je bil del zemljišč odvzet del pa ne. Ne odvzetih zemljišč, 106 ha, 125 solastnikov. Odvzeto in vrnjeno 260 ha. Težave z upravljanjem obeh posesti.
- AS Vrhovlje je primer ne odvzete AS. 28 solastnikov, 36 hektarjev. AS ni v registru AS na UE Sežana.
- Pašna skupnost Ravni, Menina planina, predstavlja primer pašnih skupnosti, ki kontinuirano delujejo že od nekdanj. Agrarna reforma – razdelba zemljišč pod Avstrijo in Kraljevino SHS ni bila speljana do konca zato so sedaj lastniki teh zemljišč nekdanji veleposestniki (škofija), ki so po denacionalizaciji pridobil nazaj vrnjeno premoženje. Koristnik pa zemljišč pa so že od nekdanj lokalni kmetje danes registrirani kot pašna skupnost. V primeru, da se pojavijo možnosti pridobitve premoženja
- Premoženje nekdanjih AS, ki se niso uspele registrirati njihovo premoženje in je prešlo na občine oz. je še vedno v lasti države. Slednji primeri lastnikov predstavljajo lastnike katerih primarna vloga ni ukvarjanje s kmetijstvom ali gozdarstvom zato predpostavljamo možnost, da bi ta zemljišča lahko nekoč postala last dejanskih koristnikov zemljišč (najemnikom pašnikov in koristnikom lesa), ki bi jim združitev v okviru agrarne skupnosti po ZAS omogočala boljše pogoje upravljanja in razpolaganja z lastnino.

III ČLANI AS IN NJHOVO ZASTOPANJE

10. člen

V kolikor se bo izkazala možnost spremembe 2. člena se mora smiselno spremeniti tudi ta člen

12. člen

Si ta člen ne nasprotuje z 38 členom? Predlagamo, da se bolje definira za katere postopke predsednik zastopa člane. Mogoče je to lahko definirano v temeljnem aktu.

14. člen

Način vračanja premoženja na nekdanje člane agrarnih skupnosti in kasnejši postopki dedovanja so pripeljali do drugačnega članstva kot so ga nekdanje poznale AS. Iz delavnic s predstavniki AS se je pokazalo, da je aktivnega članstva, tistega ki v naravi koristi dobrine (gozd, pašnik, njiva) iz skupnega premoženja v povprečju dobra polovica. Aktivnost člana je pomemben kazalec saj so koristi od skupnega premoženja odvisne od tega kako aktiven je posamezni član pri koriščenju pravic (les, pašnik..), ki mu kot članu pripadajo. Sicer se aktivnost članstva spreminja od AS do AS ampak najaktivnejše je članstvo v primeru AS, ki obdelujejo njivske površine (specifika iz UE Ptuj, UE Maribor, Mirenska dolina) oz. tam kjer so AS zaradi melioracij dobile nazaj njivske površine in je raba individualizirana. Članstvo je aktivno tudi v AS, ki imajo ohranjene aktivne planine. Najmanj od premoženja odvisno - aktivno pa je članstvo v tistih AS kjer prevladuje gozd. Neaktivni člani, ki nosijo enaka davčna bremena svoje koristi želijo kompenzirati v denarju, renti iz naslova gospodarjenja. Taka kompenzacija je najbolj prisotna v AS kjer prevladuje gozd.

Poleg aktivnosti članstva pa so pomembni tudi vložki potrebni za vzdrževanje in gospodarjenje z infrastrukturo na premoženju, ki med tipi AS variirajo. Pri nekaterih AS se pojavljajo možnosti pridobivanja dohodka izven kmetijske in gozdarske dejavnosti ampak še vedno neposredno iz premoženja oz. iz lokacije kjer se zemljišča nahajajo (smučišča, elektro infrastruktura, vetrne elektrarne). Nabor prihodkov v AS je tako lahko izredno raznolik, raznolike pa so potem lahko tudi zahteve članstva do udeležbe na teh prihodkih ter potrebne višine vlaganj v premoženje (pri AS z velikim deležem gozdov opazamo potrebe po gradnji gozdne infrastrukture, kar je povezano z velikimi investicijami). Menimo, da bi ohranjanje obstoječega predloga preveč posegalo v avtonomijo AS ter pripeljal do izogibanja prikaza realnih prihodkov ter mogoče realne ali fiktivne delitve AS na dobičkonosen del (npr. del kjer se pobirajo razne najemnine) in ostali del. Predlagamo, da bi zaradi raznolikosti bilo potrebno predvideti, da AS same v internih aktih urejajo višine delitve finančnih sredstev med člane.

V. TEMELJNI AKT IN IME AGRARNE SKUPNOSTI

16. člen

Predlagamo, da bi temeljni akt predstavljal nekakšno pogodbo med člani in imel čim večjo veljavo. Tako naj zakon gleda v to smer, da bo predvidel vsebino temeljnega akta in podal minimalne kriterije, maksimalno pa razpolaganje s premoženjem prepustil skupnosti.

VI. REGISTRACIJA AGRARNE SKUPNOSTI

18. člen

Iz vidika osebnih podatkov o posameznih solastnikih ali lastnikih, ki so fizične osebe se nam zdi javnost tega podatka sporna in nepotrebna saj AS v pravnem prometu zastopa predsednik AS.

19. člen in 61. člen

Iz ZAS ni razvidno s kakšnim deležem glasov se lahko sprejeme odločitev o ponovni registraciji in po katerih pravilih. Pravilih sedanjih AS, določbah SPZ ali določbah ZAS? Izpostavljamo tudi problem ZK urejenega članstva, ki bi tako odločitev sprejel. Razvidno tudi ni ali bo na tem zboru sodeloval upravni delavec ali ne. Glede na to, da je bila registracija AS po ZPVASS dokaj blaga z omejitvami menimo, da naj bi bilo tudi tukaj tako. S tem bo proces ponovne registracije hitro in v »paketu« stekel in bodo AS lahko kmalu začele delovati po ZAS.

20. člen

Pri analizi obstoječega registra agrarnih skupnosti smo ugotovili neažurnost podatkov ter ne konsistentnost vnosa. Poleg ažurnega obveščanja (čeprav je 10 dnevni rok nekoliko kratek, mogoče 30 dnevni) ob spremembi podatkov predlagamo tudi, da se uvede vsakoletno datumsko določeno obdobje poročanja stanja in sprememb podatkov v registru. Na tak način bo skrbnik registra vedno vedel s kako ažurnimi podatki razpolaga. Predlagamo tudi, da se uvedejo kazenske določbe za neizpolnjevanje te obveznosti. Menimo, da bi bilo bolje stvari povezane z registrom urediti s pravilnikom. Tako je bilo tudi v ZPVAS. Saj se vsebina pravilnika in določbe lažje spreminjajo kot zakon v kolikor bi se pojavile potrebe po tem.

VII. ORGANI AGRARNE SKUPNOSTI

V primeru, AS kjer zaradi manjšega števila članov ne bi mogli sestaviti AS bi lahko delovali kot velja na zboru vendar z razliko, da bi se štela ena oseba en glas.

VIII UPRAVLJANJE IN RAZPOLAGANJE Z NEPREMIČNIM PREMOŽENJEM

40. člen

V 23. člen (pristojnost občnega zbora) bi bilo potrebno dodati alinejo »o prodaji nepremičnine«, ki se nanašajo na 40 člen. Za te prodaje predlagamo najmanj 2/3 kvorum.

43. in 44. člen

Izražamo zaskrbljenost po internih koncentracijah lastniških deležev, ki lahko vodi v interni odkup celotne AS iz strani posameznega člana. Zato predlagamo, da se prouči možnost, ki bi tako koncentracijo preprečeval. Omogočanje darilne pogodbe med člani, ki si niso sorodniki vidimo kot možnost zlorabe v luči koncentracije pri posamezniku.

Statuti nekaterih agrarnih skupnosti predvidevajo, da član, ki namerava prodati lastniški delež prodajo najavi na občnem zboru agrarne skupnosti. Najava prodaje na občnem zboru omogoča lažje sprejemanje odločitve on nakupu nepremičnine s strani vseh članov. Ta določba je praktična in bi bilo njeno načelo smotrno vključiti v zakon.

45. in 46. člen

Menimo, da je potrebno omogočiti razdelitve premoženja za čas življenja ob pogoju, da se ne obremeni tistega dela premoženja, ki je sestavni del AS. Izročilna pogodba, ko za čas življenja oporočitelj in dediči dogovorijo o delitvi vsega ali dela premoženja omogoča, da se v delovanje AS vključuje mlajša generacija članov.

47. člen in 56. člen

Obstajajo primeri agrarne skupnosti, ki so si premoženje razdelile med posamezne solastnike. Izpostavljam primeri iz UE Ptuj, Maribor, Trebnje. Na teh območjih so bile izvedene agromelioracije tako so iz nekdanjih pašnih površin in malodonosnih gozdovih nastale njive. AS so izpostavili željo po »nadrobni delitvi« saj imajo že sedaj v naravi »skupno posest« razdeljeno in jo kot tako uživajo. Poleg primerov *de facto* individualne rabe imamo tudi primeri AS manjših površin ter primeri AS kjer članstvo ne vidi pomena po skupnem gospodarjenju s premoženjem ter bi raje svojo posest zaokrožile. Predlagamo, da se preuči možnost, ki bi članom AS ob izpolnjevanju določenih pogojev in potrebnega kvoruma (dovolj visokega ampak ne 100 %, ob soglasju (MKO???)) omogočila razdelitev skupnega premoženja.

IX DOPOLNILNA DEJAVNOST AGRARNE SKUPNOST

48. člen

Omogočanje opravljanja dopolnilne dejavnosti le članom AS bi po našem mnenju privedla do prevelikega posega v princip skupnega upravljanja s premoženjem saj bi prišlo do delitve med člane, ki bi prevzeli odgovornost čopolnilne dejavnosti in člane, ki tega ne bi ali ne morejo prevzeti. Preuči naj se možnost, da se AS kot taki in ne samo njenim članom omogoča opravljati dopolnilna dejavnosti.

X DEDOVANJE PREMOŽENJA ČLANA

Institucionalni lastniki kot sta občina in država niso primerni člani agrarne skupnosti. Predlagamo, da se prouči možnost, kako bi premoženje teh sedanjih lastnikov prešlo na premoženje članov AS ali pristopnih članov AS in kako bi v bodoče prišlo do prenosa tega premoženja na člane AS.

XII PREDHODNE IN KONČNE ODLOČBE

57. člen

Glede na urejenost obstoječih registrov predlagamo, da nov register gradi na podlagi ponovno registriranih AS in ne na obstoječem registru. Nov register naj bo centralno voden.

60. člen

Predlagamo, da se 60 člen ne posega v veljavnost 11 člena dokler niso izpolnjeni vsi roki in pogoji za ponovno registracijo.

Ostale pripombe:

Davčni status agrarnih skupnosti

V predlogu ZAS je omenjeno, da je bila zaznana davčna problematika ZAS. Agrarna skupnost oz. njihovi člani bremenijo naslednji davki:

- Plačilo dohodnine iz naslova KD
- Plačilo dohodnine iz naslova kmetijskih subvencij
- Plačilo davka na nepremičnine
- Pavšalno nadomestilo za kmete,
- AS kot zavezanka za DDV

Predlagamo, da se prouči možnost da v ZAS vnese določba, ki bi uredila oz. dala nastavek za ureditev davčnega vprašanja AS v ostali zakonodaji. Ocenjujemo, da bi prenos davčnih bremen kot sta KD, dohodnina iz naslova subvencij ter davek na nepremičnine na AS predstavljalo bolj učinkovito pobiranje davka hkrati pa pomenilo razbremenitev članstva in boljše delovanje AS.

Pritožbeni organ in 100 % soglasje

Iskanje 100 % soglasja med člani je zaradi subjektivnih in objektivnih razlogov *de facto* ne mogoče. Predvsem je to težko doseči v agrarnih skupnostih z velikim številom članstva (dedovanja) ter v AS kjer je članstvo izredno raznoliko (aktivni vs. neaktivni člani). Predlagamo, da se predvidi zunanjega soglasodajalca. AS se pri upravljanju s premoženjem srečujejo s praktičnimi problemi velikokrat povezanimi z vprašanji, ki naslavlajo kmetijsko, okoljsko, gozdarsko ali prehransko politiko države. Predlagamo, da bi morebitna navskrižja interesov znotraj AS glede upravljanja s premoženjem moral reševati primarno na pristojnem ministrstvu in ne na sodiščih.

GOZDARSKA KNJIZNICA

GIS K E
657

12014000161

COBISS ©

GIS BR. GOZD